โรคปากเปื่อยพุพองในแพะ
(Contagious Ecthyma)

แพะที่แสดงอาการโรคปากเปื่อยพุพองระยะท้าย
ที่มา : กลุ่มพยาธิวิทยา สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ

- โรคที่ก่อปัญหาในการเลี้ยงแพะในประเทศไทย พบได้ทุกช่วงอายุ
- มีหลายชื่อเรียก เช่น คอนตาเชียส เอทธิมา (Contagious ecthyma) สแคบบี้ เม้าท์ (scabby mouth) ซอร์เมาท์ (sore mouth) หรือ ออฟ (Orf)
- อัตราการป่วยอาจสูงถึง 100% อัตราการตายต่ำ หากติดเชื้อแทรกซ้อน หรือภาวะกดภูมิคุ้มกันอาจเพิ่มอัตราการตายเป็น 20% - 50%

สาเหตุ

- เชื้อไวรัสออฟ (orf virus) สกุลพาราพอกซ์ไวรัส (genus Parapoxvirus)
- เชื้อสามารถมีชีวิตอยู่รอดนอกตัวสัตว์ได้นานภายใต้สภาวะอากาศที่แห้ง ในขนสัตว์ และอุปกรณ์การเลี้ยงสัตว์

ลักษณะรอยโรคของโรคปากเปื่อยพุพองที่พบในคน
ที่มา : s://www.cdc.gov/mmwr/preview/mmwrhtml/mm5503a1.htm

การติดต่อ

สัตว์

- **สัมผัสสัตว์ป่วยโดยตรง** เชื้อผ่านเข้าสู่ร่างกายทางบาดแผลตามผิวหนัง
- **ติดเชื้อที่ปนเปื้อนในสิ่งแวดล้อม** คอก อุปกรณ์การเลี้ยง และพาหนะขนย้ายสัตว์
- บริโภคชิ้นส่วนซากสัตว์ป่วย

คน

- **สัมผัสสัตว์ป่วยโดยตรงผ่านแผล**
- การทำวัคซีนเชื้อเป็นให้กับสัตว์
- อุปกรณ์เลี้ยงสัตว์ที่ปนเปื้อนเชื้อ
- **ติดต่อจากสัตว์สู่คนเท่านั้น**

ติดต่อจากสัตว์สู่คน (Zoonosis)

แพะที่แสดงอาการโรคปากเปื่อยพุพองเป็นผื่นนูนแดง และสะเก็ดแผล
ที่มา : กลุ่มพยาธิวิทยา สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ

อาการ

สัตว์

- แสดงอาการหลังติดเชื้อ 2-3 วัน
- ผื่นนูนแดง กลายเป็นแผลพุพองหรือตุ่มหนอง เลือดไหล และกลายเป็นสะเก็ด
- พบรอยโรคที่รอบริมฝีปาก รูจมูก เปลือกตา ใบหู ง่ามกีบ เต้านม อวัยวะสืบพันธุ์
- ลูกสัตว์พบรอยโรคในช่องปากส่งผลต่อการดูดนม
- อาจพบอาการมีไข้ ซึม อ่อนแรง ซูบผอม และติดเชื้ออื่นแทรกซ้อนได้
- อาการตามผิวหนังสามารถหายได้ภายใน 1 - 2 เดือน

คน

- แสดงอาการหลังติดเชื้อ 3 – 7 วัน
- เกิดตุ่มนูนบริเวณผิวหนัง แข็ง สีแดงถึงน้ำเงิน และปวด
- มักพบที่นิ้วหรือมือ
- อาจมีไข้ต่ำๆ
- หากไม่มีติดเชื้อแทรกซ้อนจะหายได้เองภายใน 3 – 6 สัปดาห์

การรักษา

สัตว์

- รักษาประคับประคองอาการ
- ทายาฆ่าเชื้อบริเวณบาดแผล
- ให้ยาปฏิชีวนะ กรณีพบการติดเชื้อแบคทีเรียแทรกซ้อน
- ใช้ยากำจัดหนอนแมลงในบาดแผล

คน

- รักษาประคับประคองอาการ
- ใช้ยาฆ่าเชื้อเฉพาะที่ และทำแผล
- ให้ยาปฏิชีวนะ กรณีพบการติดเชื้อแบคทีเรียแทรกซ้อน

การป้องกัน

สัตว์

- กักสัตว์อย่างน้อย 7 วัน ก่อนนำเข้ารวมฝูง
- แยกเลี้ยงสัตว์ที่มีอาการ เลี่ยงการแพร่กระจายโรคในฝูง
- ทำความสะอาดอุปกรณ์การเลี้ยงสัตว์ และพาหนะขนย้ายสัตว์ด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ
- การใช้วัคซีนเชื้อเป็น พิจารณาทำในพื้นที่ที่มีอุบัติการณ์ของโรค
- แยกสัตว์ที่ทำวัคซีนออกจากสัตว์ที่ไม่เคยได้รับวัคซีน จนกว่าสะเก็ดแผลจะหาย

คน

- สวมถุงมือเมื่อสัมผัสตัวสัตว์ป่วย และอุปกรณ์การเลี้ยงสัตว์
- หากสัมผัสสัตว์ป่วยให้ล้างบริเวณที่สัมผัสด้วยสบู่ทันที

สำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์